

2018-08-31

Till Justitiedepartementet

Ärende Ju2018/03135/L1

Direktivet om ökat aktieägarengagemang. Förslag till genomförande i svensk rätt (Ds 2018:15)

Föreningen instämmer med de synpunkter Svenska Bankföreningen har lämnat på remissen.

I detta remissyttrande behandlar föreningen reglerna om identifiering av aktieägare m.m. i kapitel 5, behandlingen av förslaget om avstämningsdag i kapitel 11, ikraftträdandebestämmelserna (kapitel 12) och vad som anförts om konsekvenserna av de föreslagna reglerna för förvaltare och andra mellanhänder (kapitel 13) samt författningskommentaren till dessa regler (kapitel 14).

Sammanfattning

Det kan konstateras att ändringsdirektivet i väsentliga delar inte håller den kvalitet man bör kunna kräva av rättsakter. Regleringen är i många fall otydlig och oklar. I skälen talas exempelvis mångordigt om betydelsen av aktieägarengagemang och att bolagen informerar aktieägarna samtidigt som ändringsdirektivet inte innehåller någon definition av det viktigaste begreppet, nämligen aktieägare. Detta medför att det finns en uppenbar risk att ändringsdirektivet inte kommer att få avsedd verkan eftersom mellanhanden eller intermediären i vissa medlemsstater kommer att anses som aktieägare.

Enligt föreningens uppfattning är det av synnerlig vikt för att kommunikationen ska fungera att samtliga medlemsstater genomför ändringsdirektivets regler om identifiering av och kommunikation med aktieägare på ett enhetligt sätt. Föreningen har förståelse för förslagen i promemorian, att så långt möjligt införliva direktivet på ett sätt som överensstämmer med de gällande svenska reglerna för aktiebolag och kontoföring men ställer sig tveksamt till om den föreslagna svenska regleringen kommer att uppnå direktivets syfte. För bästa möjliga resultat borde en samordning av genomförandet av reglerna med beaktande av genomförandebestämmelserna vidtas på EU-nivå.

Reglerna om aktieägares identifiering, kommunikationen mellan bolaget och dess aktieägare gällande information om företagshändelser och bolagsstämma (artikel 3 a -c) ska sannolikt

SVENSKA FONDHANDLARE FÖRENINGEN

vara genomförda först till september månad 2020. Det finns därför ingen som helst anledning att anta reglerna med anknytning till dessa artiklar i den lagstiftning som planeras för våren 2019. De genomförandebestämmelser på nivå 2 som ska komplettera dessa artiklar ska antas av kommissionen senast den 10 september 2018 och artiklarna ska vara genomförda i nationell rätt 24 månader efter antagandet, dvs. senast den 10 september 2020. Ett tungt vägande skäl för att avvakta med att genomföra artiklarna 3 a – c är risken för att den svenska lagstiftningen och genomförandebestämmelserna får olika lydelse eller innebörd. Eftersom genomförandebestämmelserna sannolikt kommer i förordningsform föreligger en icke obetydlig risk för rättslig osäkerhet om inte genomförandeförordningens bestämmelser fullt ut beaktas i svensk rätt. En i detta sammanhang väsentlig fråga är om det är den svenska lagstiftningen som har företräde eller går en förordning även på nivå 2 före svensk lag som bygger på ett direktiv? Det kan i detta sammanhang noteras att direktivet inte är utformat på ett sådant sätt att det är lämpat för att åtföljas av en strikt genomförandeförordning. Direktivet är närmast ett minimidirektiv för att inte i alltför mycket inkräkta på den nationella bolagsrätten och direktivet ger utrymme för medlemsstaterna att reglera vissa frågor strängare. Aktieägar direktivet och även ändringsdirektivet utgår från att kraven i bolagsrätten är olika i medlemsstaterna. I skäl 13 i ändringsdirektivet slås också fast att direktivet inte påverkar nationell rätt som reglerar innehav och ägande av värdepapper och arrangemangen för att upprätthålla värdepapperens integritet och påverkar inte heller de verkliga ägarna eller andra personer som inte är aktieägare enligt tillämplig lag. Skäl 50 i ändringsdirektivet slås dessutom fast att ändringsdirektivet inte hindrar medlemsstaterna från att anta eller behålla strängare bestämmelser på det område som omfattas av detta direktiv, bl.a. i syfte att underlätta utövandet av aktieägarrättigheter. Fråga kan med fog ställas hur dessa skrivningar förhåller sig till exempelvis en strikt förordning på nivå 2?

I skrivande stund finns det således inte några slutliga genomförandebestämmelser och det utkast till genomförandebestämmelser som varit föremål för konsultation under våren 2018 kan knappast bedömas som ett säkert underlag. Exempelvis har t.ex. European Banking Federation (EBF) och föreningen lämnat relativt omfattande synpunkter på de föreslagna bestämmelserna (se bilagor). Vidare har EBF tillsammans med andra internationella intresseorganisationer påpekat att en förutsättning för att kommunikationen mellan aktiebolaget och aktieägare kan genomföras på ett snabbt och ändamålsenligt sätt är att värdepapperscentraler och intermediärer erhåller all relevant operationell information i standardiserad form som är läsbar maskinellt (framställan är bilagd). Föreningen utgår från att de föreslagna bestämmelserna enbart avser sådan information och inte information i pappersform eller annan form som behöver konverteras.

Föreningen har i anledning av att genomförandebestämmelserna inte är kända begärt anstånd med sitt remissyttrande till den 30 september 2018 för i vart fall de delar av remissyttrandet som berör identifiering av aktieägare m m. Anstånd har inte beviljats av

Justitiedepartementet. Föreningen avser att komplettera detta remissyttrande efter det att föreningen fått möjlighet att analysera de slutliga genomförandebestämmelserna.

Utredningen anser att direktivets förslag är begränsade till s.k. förvaltningsrättigheter, framförallt att utöva rösträtt vid bolagsstämmor. Föreningen delar inte den uppfattningen utan anser att direktivets regler om information till aktieägare även omfattar s.k. ekonomiska rättigheter. Även om ändringsdirektivet inte är helt klart framgår det tydligt av det utkast till genomförandebestämmelser som varit föremål för konsultation. Det innebär att direktivet förmodligen har betydligt större omfattning än vad som antagits i promemorian.

Kapitel 5

5.2.4 Begreppet intermediär, intermediär inom EES, intermediär från tredjeland och svensk annan intermediär.

Förslag: Med begreppet intermediär avses i lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument ett utländskt värdepappersföretag eller värdepappersbolag enligt definitionen i 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, ett kreditinstitut enligt definitionen i 1 kap. 5 § lagen om bank- och finansieringsrörelse, en värdepapperscentral eller en annan juridisk person som för aktieägares räkning tillhandahåller tjänster som avser förvar av, administration eller förande av värdepapperskonton avseende aktier i bolag med bolagsrättslig hemvist inom EES och vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad.

Med begreppet intermediär inom EES avses en inom EES auktoriserad intermediär som inte är registrerad som förvaltare av en svensk värdepapperscentral eller som omfattas av lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instruments definition av svensk annan intermediär.

Med begreppet intermediär från tredjeland avses en intermediär som vare sig är registrerad som förvaltare av en svensk värdepapperscentral eller är auktoriserad i ett land inom EES.

Med begreppet svensk annan intermediär avses en intermediär med bolagsrättslig hemvist i Sverige som tillhandahåller tjänster i annan egenskap än som förvaltare.

Föreningen noterar att begreppet förvaltare används för förvaltare enligt lagen om värdepapperscentraler och kontoföring (nedan kontoföringslagen) och att begreppet intermediär utnyttjas för förvaltare (custodian) som inte förvarar eller kontoför finansiella instrument såsom förvaltare enligt nyss nämnda lag. Språkbruket är något förvirrande särskilt som det föreslås tre olika typer av intermediärer och att en av typerna, annan intermediär” kan vara en förvaltare som även kontoför finansiella instrument som är kontoförda enligt ett annat lands regler.

Såsom föreningen inledningsvis anfört anser föreningen att reglerna om aktieägares identifikation och informationsflödet mellan bolaget och aktieägarna bör genomföras på sätt som överensstämmer med de kommande genomförandebestämmelserna och i syfte att genom harmonisering av reglerna i medlemsstaterna i enlighet med direktivets syfte underlätta identifikationen och kommunikationen. Föreningen är inte övertygad om att nu aktuellt förslag är förenlig med det sagda och avser att komplettera remissyttrandet när möjlighet har getts att analysera de kommande genomförandebestämmelserna.

5.2.5 En förvaltare ska vidarebefordra en förfrågan om en aktieägares identitet

Förslag. En förvaltare som saknar uppgift om vem som är ägare av aktier i ett avstämningsbolag ska utan dröjsmål vidarebefordra en begäran om att få en sådan uppgift till den intermediär för vars räkning aktierna innehas. En förvaltare ska utan dröjsmål vidarebefordra mottagna uppgifter om en aktieägares identitet till värdepapperscentralen. Den som lämnar uppgifter i enlighet med lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt. En värdepapperscentral eller en förvaltare får inte lagra personuppgifter som har mottagits uteslutande i syfte att identifiera aktieägare under längre tid än tolv månader efter det att förvaltaren fått kunskap om att personen inte längre är aktieägare.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att överföra information om aktieägares identitet.

Föreningen noterar att det i utkastet till genomförandebestämmelser anges noga hur snabbt en förfrågan ska vidarebefordras och anser att någon bedömning inte bör ske i svensk lagstiftning. Istället bör införas en hänvisning till genomförandebestämmelserna beträffande hur en förfrågan ska ske och förmedlas.

Föreningen anser också att det är fråga om två olika typer av kommunikation. Den första, avseende identifikation av aktieägare, medger regelsystemet att en intermediär direkt vidarebefordrar uppgifterna till bolaget eller såsom här föreslås värdepapperscentralen. När det gäller övrig kommunikation i ändringsdirektivet ska information vidarebefordras genom hela kedjan av intermediär.

5.2.6 Uppgifter i förhållande till bolag med bolagsrättslig hemvist inom EES

Förslag; En svensk annan intermediär som förvaltar aktier åt någon annan i ett aktiebolag, med bolagsrättslig hemvist inom EES och vars aktier inte kontoförs av en svensk värdepapperscentral, ska vara skyldig att på begäran av aktiebolaget, en intermediär inom EES eller en svensk annan intermediär, som håller aktier för en svensk annan intermediärs räkning, lämna uppgift om en aktieägares identitet.

Om en svensk intermediär saknar uppgift om vem som är aktieägare ska begäran om aktieägarens identitet vidarebefordras till den intermediär för vars räkning aktierna innehas. Vidare ska en svensk annan intermediär utan dröjsmål vidarebefordra uppgift om

aktieägares identitet till det aktiebolag, den intermediär inom EES eller en svensk annan intermediär som begärt uppgifterna.

Personuppgifter som har mottagits från en intermediär uteslutande i syfte att identifiera en aktieägare får inte lagras under längre tid än tolv månader efter det att en svensk annan intermediären fått kunskap om att personen inte längre är aktieägare.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att överföra information om aktieägares identitet.

Föreningen anser som nämnts tidigare att den svenska lagstiftningen inte bör innehålla detaljerade regler om vilka åtgärder som ska vidtas, vad som ska vidarebefordras och inom vilken tidsrymd. Hänvisning bör istället ske i den svenska lagtexten till genomförandebestämmelserna.

5.2.7 Uppgiftsskyldigheten bör utökas i vissa avseenden

Förslag: Uppgiftsskyldigheten enligt lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument ska utökas till att i förekommande fall omfatta aktieägarens e-postadress och, om bolaget begär det, uppgift om tidpunkten när aktieägaren förvärvade aktierna. Vidare bör bestämmelserna om rättelse förtydligas.

Bedömning: Finansinspektionen bör alltså ha möjlighet att meddela undantag från uppgiftsskyldigheten. Det saknas övervägande skäl att begränsa bolagens efterfrågerätt när det gäller ägare av mindre aktieposter.

För att undvika diskrepans mellan den svenska lagstiftningen och de kommande genomförandebestämmelserna bör någon precisering av vad uppgiftsskyldigheten ska omfatta inte ske i svensk lagstiftning. Det är betydligt lämpligare att istället införa en hänvisning till genomförandebestämmelserna.

Föreningen har ingen erinran mot att det inte införs någon begränsning i lag av rätten att efterfråga information om aktieägare. Enligt föreningen är det aktiebolaget som bör göra denna bedömning med beaktande av omständigheterna och kostnaderna för åtgärden.

5.3.3 Intermediärernas skyldighet att överföra information från bolaget

Förslag: Ett publikt noterat aktiebolag ska vara skyldigt att i standardiserad form meddela värdepapperscentralen var på bolagets webbplats en aktieägare kan få tillgång till den information som behövs för att aktieägaren ska kunna utöva sina rättigheter på en kommande bolagsstämma. Meddelandet ska lämnas i samband med att uppgifterna offentliggörs på bolagets webbplats och utan dröjsmål vidarebefordras till förvaltare som i sin tur ska vidarebefordra det till aktieägaren. Värdepapperscentralen ska även vidarebefordra meddelandet till aktieägare som innehar aktier i avstämningsbolaget på ett avstämningskonto.

Om förvaltaren ingår i en kedja av intermediärer, ska informationen överföras till nästa intermediär i kedjan, såvida inte informationen kan överföras direkt till aktieägaren.

Förvaltaren ska dock inte vara skyldig att vidarebefordra uppgifterna om bolaget redan har skickat informationen direkt till bolagets samtliga aktieägare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att förmedla uppgifter.

I detta avsnitt diskuteras vilken information som intermediärerna (inklusive förvaltarna) är skyldiga att överföra från bolaget. I promemorian görs bedömningen att direktivets förslag är begränsade till s.k. förvaltningsrättigheter, framförallt utövandet av rösträtt vid bolagstämmor. Föreningen delar inte den uppfattningen utan anser att direktivets regler om information till aktieägare även omfattar s.k. ekonomiska rättigheter. Även om det inte är helt klart i direktivet framgår det tydligt av det utkast till genomförandebestämmelser som varit föremål för konsultation. I definitionen av bolagshändelser i utkastet talas det om "corporate event.....such as the distribution of profits or a general meeting". Direktivet har således en betydligt större räckvidd än vad som antagits i promemorian. Därtill torde punkt 4 i artikel 3b avse information om ekonomiska rättigheter. Kommunikationen mellan bolaget och aktieägare vid en bolagsstämma behandlas nämligen i artikel 3c.

Om det är på det sätt föreningen förmodar, nämligen att ändringsdirektivet även omfattar information om ekonomiska rättigheter bör granskas om ändringar i ABL är tillfyllest för att fullt ut täcka ekonomiska rättigheter.

När det gäller hur informationen ska överföras till aktieägarna så anger ändringsdirektivet två alternativ. Det första är att aktiebolaget översänder all information till aktieägaren som denne behöver för att kunna utnyttja de rättigheter som följer av aktieinnehavet eller, om informationen finns tillgänglig på bolagets webbplats, ett standardiserat meddelande om var informationen finns. I promemorian görs bedömningen att endast det senare alternativet bör införas rörande svenska förhållande. Däremot ska en s.k. svensk annan intermediär kunna överföra information från bolag inom EES på båda sätten.

Frågan om på vilket sätt information ska översändas är i första hand en fråga för de marknadsnoterade bolagen. Föreningen har emellertid ingen erinran mot den delen av förslaget. Däremot vill föreningen påpeka att bolagen måste åläggas att lämna fullgod information till intermediärerna (inklusive förvaltare och värdepapperscentraler) utan någon ytterligare handpåläggning av intermediärerna (golden record).

Vidare föreslås att en intermediär kan frångå kedjan av intermediär och skicka informationen direkt till aktieägaren. Föreningen motsätter sig starkt detta förslag. För att informationen till och från aktieägarna ska kunna hanteras på ett korrekt och riktigt sätt inom Unionen ska informationen från aktieägaren följa kedjan av intermediärer.

5.3.4 Intermediärers skyldighet att överföra information från aktieägare

Förslag: En förvaltare ska på begäran av en aktieägare eller en intermediär, utan dröjsmål, till värdepapperscentralen vidarebefordra uppgifter från aktieägaren avseende utövandet av de rättigheter som följer med ett aktieinnehav i ett avstämningsbolag.

En svensk annan intermediär ska vidarebefordra motsvarande uppgifter beträffande aktier i bolag med bolagsrättslig hemvist inom EES, till en intermediär inom EES eller en svensk annan intermediär, såvida inte informationen kan överföras direkt till bolaget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att förmedla uppgifter.

I detta avsnitt behandlas reglerna om en intermediärs skyldighet att överföra information från aktieägare.

I inledning av avsnittet anförs följande. ” Det framgår inte av ändringsdirektivet vilken typ av information som avses. Vidare kan vi konstatera att sådan information som avser en aktieägares röstande på bolagsstämman omfattas av artikel 3c i aktieägarrättighetsdirektivet. Det hade annars legat nära till hands att utgå från att det var den typen av information som avses i artikel 3b. Direktivet är i denna del oklart. Även i denna del har kommissionen getts befogenhet att anta genomförandeakter. Det är således inte möjligt att i det här sammanhanget slutligt uttala sig om vad det är för information som en intermediär kan komma att bli skyldig att förmedla mellan aktieägaren och bolaget. Även på denna punkt föreslår vi därför att det i lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument införs en allmän bestämmelse som reglerar skyldigheten att vidarebefordra uppgifter på begäran av en aktieägare eller en intermediär.” (DS 2018:15 s. 189).

Det framstår som betänkligt att föreslå en reglering i lag med ovan nämnda underlag och analys.

Som tidigare nämnt så anser föreningen att direktivets regler om information till aktieägare även omfattar s.k. ekonomiska rättigheter. Enligt föreningens uppfattning stöds detta åtagande även av att det faktum att kommunikationen mellan bolaget och aktieägarna vid en bolagsstämma regleras särskilt. Därmed bör denna bestämmelse (3b 4) avse ekonomiska rättigheter. Detta stöds av definitionen i utkastet till genomförandebestämmelser av företagshändelser (corporate event). Om de kommande genomförandebestämmelserna inte innehåller någon precisering av vilka företagshändelser som avses med denna skyldighet för intermediärer bör en precisering ske i svensk lag.

5.4.3 Förvaltare ska ha rutiner för att tillfälligt föra in aktieägare i aktieboken

Förslag: En förvaltare ska ha rutiner som säkerställer att en aktieägare tillfälligt kan föras in i aktieboken i syfte att kunna delta vid bolagsstämman.

Ett publikt noterat aktiebolag, som tillämpar elektronisk förhandsröstning, ska elektroniskt bekräfta att rösten har tagits emot. Ett publikt noterat aktiebolag ska efter stämman, på begäran av en aktieägare, bekräfta att aktieägaren har registrerats i röstlängden. En sådan begäran ska ske inom tre veckor från det att stämman avslutats. Regeringen får meddela föreskrifter om skyldigheten att bekräfta.

Föreningen har tidigare förgäves hemställt om lagändring för att anpassa svensk rätt till den europeiska standarden, Market Standards for General Meetings (MSGM), för processer för deltagande vid bolagsstämmor. I detta ärende har Euroclear Sweden hemställt om ändringar för att anpassa svensk rätt till MSGM. Euroclear Swedens hemställan behandlas i avsnitt 11.7.4. Slutsatsen i promemorian är att reglerna inte bör ändras för närvarande.

Föreningen kan bara konstatera att utan begärda ändringar kan svenska intermediärer sannolikt inte införa sådana rutiner som fullt säkerställer att aktieägare, särskilt utländska sådana, vid alla tillfällen kan bli rösträttsregistrerade med korrekt antal aktier till bolagsstämmor samt att ingen tidigare aktieägare är registrerad med aktier som levererats till annan den sista tiden före tidpunkten för stängning av boken.

5.4.4. Intermediärer ska underlätta en aktieägars utövande av rättigheter

Förslag: En värdepapperscentral, en förvaltare och en intermediär från tredjeland ska vidta de åtgärder som krävs för att en aktieägare på egen hand ska kunna utöva sina rättigheter i ett bolag med bolagsrättslig hemvist i Sverige. En svensk annan intermediär ska vara skyldig att vidta motsvarande åtgärder beträffande aktier i ett bolag med bolagsrättslig hemvist inom EES och vars aktier inte kontoförs hos en svensk värdepapperscentral. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka åtgärder en värdepapperscentral eller en förvaltare ska vara skyldig att vidta.

I promemorian förutses att genomförandebestämmelserna kommer att innehålla uppgifter om bl.a. vilka typer av underlättande som ska vidtas. Med hänvisning härtill föreslås en generell bestämmelse enligt vilken de berörda aktörerna ska vidta de åtgärder som krävs för att en aktieägare på egen hand ska kunna utöva sina rättigheter. Utkastet till genomförandebestämmelser innehöll emellertid inte någon bestämmelse som reglerade vilka åtgärder som ska vidtas. Det verkar därför som om den svenska lagstiftaren inte kan förlita sig på att en precisering kommer att ske genom de kommande genomförandebestämmelserna. En precisering bör därför ske i svensk rätt. Enligt föreningens bedömning är det fråga om att en intermediär ska biträda vid aktieägens utövande av ekonomiska och förvaltande rättigheter med anknytning till aktieägandet.

Det är en sak att endast vara en förmedlande länk i en kedja av intermediärer. I sådant fall framstår en skyldighet att förmedla informationen till och från aktieägaren som naturlig. En

helt annan sak är relationen mellan den första intermediären och aktieägaren, den sistnämndes förvaltare/kontoförare. Här föreligger sannolikt ett avtal mellan dessa som preciserar vilka skyldigheter och rättigheter parterna har och även kostnaderna för olika tjänster. Såvitt föreningen kan förstå avser inte direktivet att reglera detta förhållande vilket bör uppmärksammas.

5.5 Intermediärer från tredjeland

Förslag: Skyldigheten att lämna uppgift om aktieägares identitet, överföra information mellan ett bolag och dess aktieägare och underlätta utövandet av aktieägarrättigheter ska även gälla en intermediär från tredjeland som förvaltar aktier i bolag som har sin bolagsrättsliga hemvist i Sverige och vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad.

En svensk annan intermediär ska vara skyldig att till en intermediär från tredjeland vidarebefordra uppgifter om en aktieägares identitet och information från aktieägare till bolaget. Uppgiftsskyldigheten ska vara begränsad till aktier i bolag med bolagsrättslig hemvist inom EES och vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad. Vidare ska sådana uppgifter bara lämnas om intermediären från tredjeland står under tillsyn och lyder under ett sådant regelverk att aktieägarens personuppgifter omfattas av ett skydd som motsvarar personuppgiftsförordningen eller om aktieägaren samtycker till att uppgifterna vidarebefordras.

Föreningen kan konstatera att skyldigheten för intermediärer i tredjeland är helt osanktionerad. Det kan vidare konstateras att denna regel enligt ändringsdirektivet ska börja gälla den 10 juni 2019 medan reglerna rörande samma frågor för intermediärer inom EES sannolikt först kommer att börja gälla den 10 september 2010. Vad som är syftet med denna särreglering efterfrågas, liksom hur den ska tillämpas.

När det gäller andra stycket är det rimligt att förmoda att svenska intermediärer kommer att kunna vidarebefordra uppgifter till intermediärer i sådana tredje länder vars rättsordning och tillsynssystem är väl känt. Eftersom informationen ska vidarebefordras mer eller mindre omedelbart föreligger det föga utrymme för en analys av en mindre känd jurisdiktion. Föreningen ställer sig också frågande hur dessa regler är förenliga med GDPR.

5.6.2 Möjlighet att ta ut avgifter

Förslag: En värdepapperscentral, förvaltare, svensk annan intermediär eller intermediär från tredjeland ska ha rätt att ta ut avgifter för tjänster som består i att lämna uppgifter om en aktieägares identitet, förmedla uppgifter mellan bolag och aktieägare som behövs för att en aktieägare ska kunna utnyttja de rättigheter som följer med aktieinnehavet och vidta åtgärder som krävs för att en aktieägare ska kunna utöva dessa rättigheter. Avgifterna ska

offentliggöras separat för varje tjänst. De ska vara icke-diskriminerande och stå i proportion till de faktiska kostnaderna.

Regeringen eller den myndighet regeringen föreskriver får meddela föreskrifter om möjligheten att ta ut avgifter.

Förslaget tillstyrks.

Enligt direktivet får en medlemsstat förbjuda intermediärer att ta ut avgifter. Föreningen saknar kunskap om så kommer att ske men ställer sig frågan vilken effekt ett sådant förbud kan få i en kedja av intermediärer. Även denna regel ska vara genomförd i nationell rätt senast den 10 juni 2019. Detta torde vara ett misstag eftersom bestämmelsen handlar om avgifter för de tjänster som intermediärerna inklusive förvaltare åläggs enligt artiklarna 3 a – c och som först ska börja gälla i september månad 2020.

5.7 Ett nytt kapitel i lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

Förslag: Bestämmelser som reglerar värdepapperscentralers och förvaltares skyldighet att vidta åtgärder i förhållande till avstämningsbolag och bestämmelser som reglerar intermediärer från tredjelandets skyldighet att vidta åtgärder i förhållande till svenska bolag, ska införas i 3 kap. lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument. Bestämmelser som reglerar skyldigheter i förhållande till EES-bolag ska införas i ett nytt 3 a kap. i samma lag.

Såsom föreningen anfört anser föreningen att reglerna om aktieägares identifikation och informationsflödet mellan bolaget och aktieägarna bör genomföras på sätt som överensstämmer med de kommande genomförandebestämmelserna och i syfte att genom harmonisering av reglerna i medlemsstaterna i enlighet med direktivets syfte underlätta identifikationen och kommunikationen. Föreningen är inte övertygad om att nu aktuellt förslag som dessutom är tämligen komplicerat är förenlig med det sagda och avser att komplettera remissyttrandet när möjlighet har getts att analysera de kommande genomförandebestämmelserna.

5.8 Sanktioner

Bedömning: Finansinspektionens sanktionsmöjligheter utgör tillräckliga åtgärder för att säkerställa att de föreslagna bestämmelserna om svenska värdepapperscentraler och förvaltare samt svensk annan intermediär efterlevs. Aktiebolagslagens regler om en styrelseledamots skadeståndsansvar utgör en tillräcklig sanktionsmöjlighet för att de föreslagna bestämmelserna ska tillämpas av berörda bolag.

Det bör inte införas några sanktionsmöjligheter i förhållande till intermediärer från tredjeland.

Föreningen delar bedömningen och tillstyrker förslaget.

11.7 Reglerna om avstämningsdag

Bedömning: Det bör för närvarande inte ske någon ändring av aktiebolagslagens bestämmelser som reglerar rösträttsregistrering och avstämningsdag. Vidare bör det för närvarande inte införas någon bestämmelse som reglerar sista dag för anmälan till bolagsstämman i avstämningsbolag.

Förslagen rörande ändring av reglerna om avstämningsdag, bl.a. anpassa de svenska reglerna till Market Standards for General Meetings (MSGM) diskuteras i ganska positiva ordalag i promemorian men något förslag läggs inte fram med följande motivering. "Det senare förhållandet är enligt vår mening ett tungt vägande skäl, som gör att det förr eller senare måste ske en reform i linje med det ovan redovisade. Vad som emellertid får oss att detta i sammanhang avstå från att lämna några förslag i den riktningen, är att vi ännu inte sett slutresultatet av kommissionens arbete. Det är således oklart om MSGM kommer att läggas till grund för de kompletterande genomförandeakterna och därmed finns det en osäkerhet kring vilka ändringar som kan behöva ske i detta sammanhang. Frågan om avstämningsdag, rösträttsregistrering och sista dag för anmälan till bolagsstämma bör enligt vår mening behandlas i ett sammanhang. Det innebär att dessa frågor bör anstå till dess att det är klarlagt vad kommissionens arbete kommer utmynna i."

Föreningen ställer sig bakom förslagen om ändring av reglerna om avstämningsdag, som föreningen tidigare – resultatöst - har hemställt om till Justitiedepartementet. Enligt föreningens uppfattning bör de svenska reglerna skyndsamt anpassas till MSGM. En sådan anpassning är sannolikt en förutsättning för att reglerna i artikel 3a-c jämte genomförandebestämmelserna kan tillämpas på avsett sätt av svenska banker och värdepappersbolag.

Enligt föreningen är det noterbart att promemoriaförfattarna i detta fall argumenterar för att det i avvaktan på de slutliga genomförandebestämmelserna inte bör läggas fram något förslag. Denna försiktighetsprincip har ju inte hindrat förslag i åtskilliga andra avseenden i nu aktuell promemoria.

12 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: 3 a kap. lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument och ändringarna aktiebolagslagen, med anledning av artikel 3 a–3 c i

aktieägarrättighetsdirektivet, ska träda i kraft den 1 september 2020. Övriga författningsförslag ska träda i kraft den 1 juni 2019.

Värdepapperscentraler och förvaltare ska inte tillämpa 3 kap. 12 a, 12 b och 14–16 §§ lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument förrän från och med den 1 september 2020. Vidare ska de tillämpa den äldre lydelsen av 3 kap. 12 § till och med den 31 augusti 2020. Skyldigheten för röstningsrådgivare, institutionella investerare och kapitalförvaltare att lämna årliga redogörelser och kapitalförvaltares skyldighet att lämna information till institutionella

investerare ska tillämpas första gången 2020. I publika noterade aktiebolag ska bestämmelserna om riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare tillämpas första gången 2020. Bestämmelserna om skyldigheten att lägga fram en ersättningsrapport ska tillämpas första gången 2021. Bestämmelserna i den tidigare lydelsen av 8 kap. 51 § andra och tredje styckena aktiebolagslagen ska tillämpas i aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige, i samband med årsstämman 2020.

Det nya kapitlet i aktiebolagslagen om väsentliga transaktioner med en närstående part ska inte tillämpas på transaktioner som bolaget beslutat om men inte slutfört innan kapitlet trädde i kraft. Skyldigheten att summera transaktioner enligt 8 a kap. 4 § andra stycket aktiebolagslagen ska inte gälla transaktioner som ägt rum före ikraftträdandet.

Enligt föreningens uppfattning bör ändringarna i lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument och ändringarna aktiebolagslagen, med anledning av artikel 3 a–3 c i ändringsdirektivet, i föreslagen utformning inte antas. I stället bör först en noggrann analys ske av de kommande genomförandebestämmelserna. Därefter kan diskuteras hur artiklarna 3 a – ska genomföras i svensk rätt. Föreningen ser gärna att genomförande sker på ett harmoniserat sätt inom hela unionen. Endast på sådant sätt kan syftet med de diskuterade reglerna uppnås.

Enligt föreningens uppfattning bör inte heller artiklarna 3 d – e genomföras till den 10 juni 2019. Reglerna hänger nära samman med bestämmelserna i 3 a – c och det torde vara ett misstag med skilda ikraftträdandetidpunkter .

13 Konsekvenser av förslagen

Föreningen vill framföra att ett genomförande av förslagen med anledning av artikel 3 a–3 c i aktieägarrättighetsdirektivet och de kommande genomförandebestämmelserna kommer att ta betydande resurser i anspråk. Omfattande anpassning av IT-systemen behöver genomföras och nya standards för meddelande tas fram under tiden fram till ikraftträdande. Det är en väsentlig skillnad att ta fram nya IT-lösningar och meddelanden för kommunikation i enlighet med ett av en lagstiftare framtagna tidsram i jämförelse med att ta fram standarder såsom de för General Meetings och Corporate Event såsom självreglering. Såsom anförs i konsultationssvaret från EBF är det osäkert om de kommande

genomförandebestämmelserna kommer att vara utformade på ett sådant sätt att direktivets syfte kan uppnås.

Därtill bör noteras att ändringsdirektivets regler om information till och från aktieägare enligt föreningens uppfattning har en annan och betydlig större räckvidd. Detta kommer givetvis att påverka kostnaderna för de inblandade aktörerna främst värdepapperscentraler och intermediärer.

14 Författningskommentar

Föreningen har ovan framfört synpunkter på lagtextens utformning. Ytterligare synpunkter kommer att lämnas när de kommande genomförandebestämmelserna har analyserats.

SVENSKA FONDHANDLAREFÖRENINGEN

Lars Afrell

Direktör